



ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 15.12.2004
COM(2004) 766 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ (2003)

(SEC(2004) 1470)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	3
2.	οικονομικο περιβαλλον και συνδρομη υπο αιρεση.....	5
3.	προετοιμασια των υποψηφίων κρατων μελων για τη λειτουργια του ταμειου συνοχής.....	5
4.	συντονισμος με τα διαρθρωτικα ταμεια: στρατηγικα πλαισια αναφορας	7
5.	αποστολες παρακολουθησης και συμπερασματα	8
6.	παρατυπιες και αναστολη της συνδρομης.....	9
7.	αξιολογηση.....	10
8.	ενημερωση και δημοσιοτητα	10

Τα στοιχεια που περιεχονται στην εκθεση παρουσιάζονται εκτενώς στο τεχνικό (ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ – SEC(2004)1470).

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ (2003)

Η έκθεση αυτή υποβάλλεται δυνάμει του άρθρου 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) 1164/1994 για την ίδρυση του Ταμείου Συνοχής. Η εν λόγω έκθεση καλύπτει τις δραστηριότητες του Ταμείου Συνοχής για το 2003.

1. ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Μετά την τιμαριθμική αναπροσαρμογή, το οριστικό ποσό των πόρων του Ταμείου Συνοχής για το έτος 2003 ανέρχεται σε 2.839 εκατομμύρια ευρώ, περιλαμβανομένης της τεχνικής βοήθειας, ύψους 1 εκατομμυρίου ευρώ περίπου.

Κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους 2003, οι πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων εκτελέστηκαν σε ποσοστό 99,8 %. Μόνο 3,37 εκατομμύρια ευρώ μεταφέρθηκαν στο 2004. Καμία πίστωση ανάληψης υποχρεώσεων δεν ακυρώθηκε.

Ανακεφαλαιωτικός πίνακας εκτέλεσης των πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων για το 2003 (σε ευρώ)

Πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων	Αρχικές	Μετακινήσεις	Τελικά κονδύλια	Εκτέλεση	Ακυρώσεις	Μεταφορές 2003
Προϋπολογισμός 2003	2.839.000.000	0	2.839.000.000	2.835.622.004	0	3.377.996
Μεταφερθείσες πιστώσεις από το 2002	0	0	0	0	0	0
Ανασυσταθείσες πιστώσεις	31.096.007	0	31.096.007	29.680.316	0	0
Επιστροφές	0	0	0	0	0	0
Σύνολα	2.870.096.007	0	2.870.096.007	2.865.302.320	0	3.377.996

Όσον αφορά τις πληρωμές, πιστώσεις ύψους 104,8 εκατομμυρίων ευρώ μεταφέρθηκαν από το Ταμείο Συνοχής στο Ταμείο Αλληλεγγύης και 350 εκατομμύρια στον στόχο 1 για να ικανοποιηθούν οι αιτήσεις πληρωμών των κρατών μελών. Λαμβανομένων υπόψη αυτών των μεταφορών, εκτελέστηκε το σύνολο των πιστώσεων πληρωμών.

Ανακεφαλαιωτικός πίνακας των πιστώσεων πληρωμών για το 2003 (σε ευρώ)

Πιστώσεις πληρωμών	Αρχικές	Μετακινήσεις	Τελικά κονδύλια	Εκτέλεση	Ακυρώσεις	Μεταφορές 2003
Προϋπολογισμός 2003	2.650.000.000	-454.789.000	2.195.211.000	2.195.123.861	87.139	0
Μεταφερθείσες πιστώσεις από το 2002	0	0	0	0	0	0
Ανασυσταθείσες πιστώσεις	0	0	0	0	0	0
Επιστροφές	0	0	0	0	0	0
Σύνολα	2.650.000.000	-454.789.000	2.195.211.000	2.195.123.861	87.139	0

Κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, η Ισπανία δέσμευσε περισσότερες πιστώσεις από το ποσό της κατανομής, αντισταθμίζοντας με αυτόν τον τρόπο τη χαμηλότερη του ποσού της κατανομής χρήση πιστώσεων στην Ελλάδα.

Εκτέλεση του προϋπολογισμού των πιστώσεων 2003 ανά κράτος μέλος

Πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων 2003

Κράτος μέλος	Περιβάλλον		Μεταφορές		Διάφορα Ποσό	Σύνολο	
	Ποσό	% Περιβάλ..	Ποσό	% Μεταφορές		Ποσό	%
Ισπανία	717.645.122	46,5	825.490.749	53,5		1.543.135.871	54,4
Ελλάδα	176.404.253	33,3	353.054.898	66,7		529.459.151	18,7
Ιρλανδία	39.875.213	34,0	77.447.367	66,0		117.322.580	4,1
Πορτογαλία	374.662.746	58,1	270.140.540	41,9		644.803.286	22,7
Τεχνική βοήθεια	-	-	-	-	901.115	901.115	0
Σύνολο	1.308.584.335	46,2	1.527.037.669	53,8	901.115	2.835.622.004	100

Πιστώσεις πληρωμών 2003

Κράτος μέλος	Περιβάλλον		Μεταφορές		Διάφορα Ποσό	Σύνολο	
	Ποσό	% Περιβάλ..	Ποσό	% Μεταφορές		Ποσό	%
Ισπανία	795.426.626	46,1	929.305.015	53,9		1.724.731.641	78,6
Ελλάδα	25.913.242	64,7	14.164.441	35,3		40.077.683	1,8
Ιρλανδία	84.168.779	48,9	87.923.822	51,1		172.092.601	7,8
Πορτογαλία	135.539.103	52,5	122.584.061	47,5		258.123.165	11,8
Τεχνική βοήθεια	-	-	-	-	98.771	98.771	0
Σύνολο	1.041.047.750	47,4	1.153.977.339	52,6	97.771	2.195.123.860	100

Μετά το έτος 2001, κατά τη διάρκεια του οποίου η εκτέλεση των πιστώσεων επικεντρώθηκε σαφώς σε περιβαλλοντικά έργα, το 2003 διαπιστώνεται, για δεύτερο συνεχές έτος, η υπεροχή των έργων μεταφορών (53,8% των πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων και 52,6 % των πιστώσεων πληρωμών).

Τέλος, η προσπάθεια για μαζική εκκαθάριση των υπολειπόμενων προς εκκαθάριση πιστώσεων (RAL) που αντιστοιχούν σε έργα της προηγούμενης περιόδου, που άρχισε το 2000, συνεχίστηκε με αμείωτο ρυθμό το 2003, δεδομένου ότι το 26 % περίπου των πιστώσεων που υπολείπονταν προς εκκαθάριση στην αρχή του έτους είτε πληρώθηκαν είτε αποδεσμεύτηκαν στη διάρκεια του έτους. Συνεπώς, στο τέλος του 2003, το υπόλοιπο προς εκκαθάριση (RAL) αντιπροσωπεύει μόνο το 39 % του ετήσιου προϋπολογισμού του Ταμείου Συνοχής (σε σχέση με πάνω από το ήμισυ στο τέλος του 2002). Συνολικά, κατά τη διάρκεια του 2003, έκλεισαν 67 έργα. Η προσπάθεια αυτή εκκαθάρισης των υπολειπόμενων πιστώσεων συνεχίζεται φυσικά το 2004.

Εκκαθάριση το 2003 των αναλήψεων υποχρεώσεων της περιόδου 1993-1999

Κράτος μέλος	Αρχικές πιστώσεις προς εκκαθάριση	Αποδεσμεύσεις	Πληρωμές	Τελικές πιστώσεις προς εκκαθάριση
Ισπανία	915.085.684	3.925.998	260.564.812	650.594.874
Ελλάδα	381.986.228	17.698.199	27.217.263	337.070.766
Ιρλανδία	90.492.409	111.600	34.292.729	56.088.080
Πορτογαλία	103.128.498	2.911.167	38.996.933	61.220.398
Τεχνική βοήθεια	96.454	96.454	0	0
Σύνολο	1.490.789.273	24.743.418	361.071.737	1.104.974.118

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΥΠΟ ΑΙΡΕΣΗ

Ο κανονισμός του Συμβουλίου για το Ταμείο Συνοχής¹ προβλέπει τη συνδρομή υπό αίρεση για τις χρηματοδοτήσεις από το Ταμείο. Ειδικότερα, κανένα νέο έργο, ή σε περίπτωση σημαντικών έργων με πολλά στάδια, κανένα νέο στάδιο έργου δεν χρηματοδοτείται από το Ταμείο όταν το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία, κατόπιν συστάσεως της Επιτροπής, διαπιστώσει ότι το εν λόγω κράτος μέλος δεν έχει υλοποιήσει το πρόγραμμα σταθερότητας ή σύγκλισης κατά τέτοιον τρόπο ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία υπερβολικού ελλείμματος.

Στην Πορτογαλία, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ανήλθε σε 4,4% του ΑΕΠ το 2001, υπερβαίνοντας την τιμή αναφοράς του 3% επί του ΑΕΠ όπως προβλέπεται στη Συνθήκη.² Στις 16 Οκτωβρίου 2002, η Επιτροπή ενέκρινε γνώμη με την οποία διαπιστώνεται η ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος στην Πορτογαλία. Στις 5 Νοεμβρίου 2002, το Συμβούλιο εξέδωσε απόφαση προς την κατεύθυνση αυτή σύμφωνα με το άρθρο 104 παράγραφος 6 της Συνθήκης και απηύθυνε σύσταση στην Πορτογαλία για τον τερματισμό της κατάστασης υπερβολικού ελλείμματος. Δεδομένου ότι οι αρχές της Πορτογαλίας έλαβαν μέτρα συμμόρφωσης με αυτή τη σύσταση, η Επιτροπή δεν εισηγήθηκε τη διακοπή της χρηματοδότησης από το Ταμείο Συνοχής στην Πορτογαλία. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Πορτογαλίας για τα έτη 2002 και 2003 εκτιμάται σε 2,7% και 2,8% του ΑΕΠ αντίστοιχα. Κατά συνέπεια, στις 11 Μαΐου 2004, το Συμβούλιο, με βάση τη σύσταση της Επιτροπής, αποφάσισε να καταργήσει την απόφαση σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος στην Πορτογαλία.

Με βάση τα στοιχεία που εμφανίζουν ότι το 2003 το δημοσιονομικό έλλειμμα ανήλθε στο 3,2% του ΑΕΠ, η Επιτροπή κίνησε στις 19 Μαΐου 2004 τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος (ΔΕΥ) για την Ελλάδα. Στις 5 Ιουλίου 2004, το Συμβούλιο ECOFIN εξέδωσε απόφαση (άρθρο 104 παράγραφος 6) για την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος στην Ελλάδα και σύσταση για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος (άρθρο 104 παράγραφος 7). Το Συμβούλιο συνέστησε στις ελληνικές αρχές να θέσουν τέρμα στην κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος το ταχύτερο δυνατό και το αργότερο το 2005. Το Συμβούλιο όρισε την ημερομηνία της 5ης Νοεμβρίου 2004 για την ανάληψη αποτελεσματικής δράσης από την ελληνική κυβέρνηση. Συνέστησε επίσης στις ελληνικές αρχές να μειώσουν το δείκτη δημόσιου χρέους με ικανοποιητικό ρυθμό και να διορθώσουν τις σοβαρές αδυναμίες που διαπιστώθηκαν κατά τη διαδικασία επικύρωσης της κοινοποίησης στο πλαίσιο της ΔΕΥ.

Στη συνέχεια, το Σεπτέμβριο του 2004 πραγματοποιήθηκαν σημαντικές αναθεωρήσεις προς τα πάνω των στοιχείων για το έλλειμμα, οι οποίες οδήγησαν στην επανεκτίμηση του ελλείμματος για το 2003 στο 4,6% του ΑΕΠ και του δημόσιου χρέους στο 109,9% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής του φθινοπώρου 2004, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να ανέλθει το 2004 στο 5,5% του ΑΕΠ και το δημόσιο χρέος στο 112,1% του ΑΕΠ, ενώ για το

¹ Άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94 του Συμβουλίου όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1264/99 του Συμβουλίου.

² Συγκεκριμένα, το αναμενόμενο αποτέλεσμα για το 2001 στην έκθεση του Σεπτεμβρίου 2002 για το ύψος του δημοσίου ελλείμματος και χρέους σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 3605/93 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 475/2000 του Συμβουλίου.

2005 αναμένεται ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης θα ανέλθει στο 3,6% του ΑΕΠ. Στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας, η Επιτροπή θα αξιολογήσει κατά πόσον η Ελλάδα ανέλαβε αποτελεσματική δράση σε εφαρμογή της ανωτέρω σύστασης.

3. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ

Κατά την περίοδο 2004 - 2006, ποσό ίσο με 24 δισεκατομμύρια ευρώ (τρέχουσες τιμές) διατέθηκε για διαρθρωτικές παρεμβάσεις στις 10 υπό ένταξη στην ΕΕ χώρες, από το οποίο πάνω από το ένα τρίτο (8,5 δισεκατομμύρια ευρώ) διατέθηκε στο Ταμείο Συνοχής.

Πίνακας: Κατανομή των κονδυλίων για τις υπό ένταξη χώρες: 2004-2006

Χώρα	Ενδιάμεση κατανομή κονδυλίων (εκατομμύρια € - τιμές 2004)
Κύπρος	53.94*
Τσεχική Δημοκρατία	936.05
Εσθονία	309.03
Ουγγαρία	1 112.67
Λεττονία	515.43
Λιθουανία	608.17
Μάλτα	21.94
Πολωνία	4 178.60
Σλοβακία	570.50
Σλοβενία	188.71
Σύνολο	8 495.04

Με την προσχώρησή τους την 1^η Μαΐου 2004, 8 από τις 10 δικαιούχους χώρες του ISPA δεν μπορούν πλέον να λαμβάνουν χρηματοδοτική βοήθεια από το ISPA και είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής, από κοινού με την Κύπρο και τη Μάλτα. Προκειμένου να προετοιμαστούν αυτές οι χώρες για μια ομαλή και έγκαιρη μετάβαση στο Ταμείο Συνοχής, το 2003 η Επιτροπή έθεσε σε εφαρμογή τις εξής δράσεις:

- Αρχισαν διαβουλεύσεις μεταξύ των αρχών των νέων κρατών μελών και της Επιτροπής με στόχο την κατάρτιση Στρατηγικών Πλαισίων Αναφοράς, σύμφωνα με το Ταμείο Συνοχής, για την περίοδο 2004-2006. Στα πλαίσια αυτά ορίστηκαν οι βασικές παρεμβάσεις προτεραιότητας και η κατανομή των σχετικών κονδυλίων και καθορίστηκε ο ρόλος των διαφόρων εθνικών αρχών στη διαχείριση του Ταμείου.

Με εξαίρεση τα πλαίσια της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Σλοβακίας, ζητήθηκε η γνώμη της Επιτροπής για όλα τα πλαίσια των υπό ένταξη χωρών μέχρι το 2003. Κατά συνέπεια, η επιλεξιμότητα των δαπανών στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής για αυτές τις χώρες θα αρχίσει να ισχύει από την 1.1.2004 και εφεξής.

* Συμπεριλαμβανομένου του χρηματοδοτικού μέσου προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ)

- Λαμβανομένης υπόψη της σημαντικής σχετικής αύξησης των πόρων που διατίθενται για τις υποψήφιες χώρες στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής, εγκρίθηκαν διάφορα μέτρα τεχνικής βοήθειας με στόχο να βοηθηθούν οι εν λόγω χώρες να προετοιμάσουν έργα υψηλού επιπέδου στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών για υποβολή στο Ταμείο Συνοχής.
- Με πρωτοβουλία της Επιτροπής, η τεχνική βοήθεια εξακολούθησε να επικεντρώνεται στην επιμόρφωση των αρχών των υπό ένταξη χωρών στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις συνέπειες του νέου δημοσιονομικού κανονισμού, καθώς και στον σεβασμό των εταιρικών σχέσεων του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα για τις δημόσιες υπηρεσίες κοινής ωφέλειας.
- Τέλος, η Επιτροπή συνέχισε να διενεργεί ελέγχους των συστημάτων δημοσιονομικής διαχείρισης και ελέγχου των νέων κρατών μελών και να διατυπώνει συστάσεις για τη βελτίωση αυτών των συστημάτων. Επιπλέον, η Επιτροπή ενθάρρυνε τις υπό ένταξη χώρες ISPA να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για την εφαρμογή του συστήματος EDIS (Σύστημα Διευρυμένης Αποκεντρωμένης Υλοποίησης) προκειμένου να λάβουν θετικό πιστοποιητικό από τον εξωτερικό ελεγκτή της 3^{ης} φάσης 3 (αξιολόγηση της συμμόρφωσης). Ως αποτέλεσμα, έως το τέλος του 2003, 5 από τις 8 χώρες ολοκλήρωσαν τη φάση 3 για έναν ή και για τους δύο τομείς παρέμβασης και υπέβαλαν αίτηση είτε για πλήρη ή μερική χρηματοδότηση βάσει του EDIS (Φάση 4).

4. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕ ΤΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

4.1. Μεταφορές

Ο τομέας των μεταφορών αντιπροσωπεύει το 2003 το 53,8% του συνόλου των δεσμεύσεων του Ταμείου (ήτοι, 1.526 εκατομμύρια €). Όπως και στο παρελθόν, η Επιτροπή επέμεινε η δραστηριότητα του Ταμείου να επικεντρωθεί σε σιδηροδρομικά έργα. Τα έργα και οι δράσεις που εγκρίθηκαν το 2003 ανά κράτος μέλος παρατίθενται στο παράρτημα.

Ενώ τα έργα κοινού ενδιαφέροντος στον τομέα των Διευρωπαϊκών Δικτύων (ΔΕΔ) Μεταφορών χρηματοδοτούνται από το κονδύλιο προϋπολογισμού για τα ΔΕΔ, το Ταμείο Συνοχής χρηματοδοτεί ειδικά την υποδομή μεταφορών των ΔΕΔ. Ο συντονισμός μεταξύ του προϋπολογισμού για τα ΔΕΔ και του Ταμείου Συνοχής είναι σημαντικός διότι τα κοινοτικά αυτά χρηματοδοτικά μέσα λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη να συνδεθούν με τις κεντρικές περιφέρειες της Κοινότητας οι περιφέρειες που πλήττονται από διαρθρωτικά μειονεκτήματα και από τη νησιωτική, μεσόγεια ή περιφερειακή θέση τους.

Η διαδικασία αναθεώρησης των κατευθυντήριων γραμμών για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών³ συνεχίστηκε κατά τη διάρκεια του 2003. Μια ομάδα υψηλού επιπέδου απαρτιζόμενη από εκπροσώπους των υφιστάμενων και

³ Απόφαση αριθ. 1692/96/EK

μελλοντικών κρατών μελών και της ΕΤΕ διατύπωσαν τις συστάσεις τους στην Επιτροπή σχετικά με τα νέα έργα προτεραιότητας στη διευρυμένη ΕΕ.

Με βάση τις συστάσεις της ομάδας υψηλού επιπέδου και τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης για την έκθεση, η Επιτροπή υπέβαλε νέα πρόταση την 1^η Οκτωβρίου 2003⁴ η οποία συμπληρώνει την πρόταση που υπεβλήθη το 2001. Στη νέα πρόταση, στον κατάλογο με τα έργα προτεραιότητας, προστίθενται εννέα επιπλέον έργα, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των έργων στους βασικούς άξονες μεταφορών να φθάσει τα 29. Τα κράτη μέλη, όταν υποβάλλουν αίτηση χρηματοδότησης από τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ, οφείλουν να δώσουν τη δέουσα προτεραιότητα σε αυτά τα έργα.

4.2. Περιβάλλον

Ο τομέας του περιβάλλοντος αντιπροσωπεύει, για το έτος 2003, το 46,2% του συνόλου των δεσμεύσεων του Ταμείου (ήτοι 1.309 εκατ.€). Προτεραιότητες εξακολουθούν να είναι η υδροδότηση με πόσιμο νερό, καθώς και η επεξεργασία λυμάτων και στερεών αποβλήτων. Τα έργα και οι δράσεις που εγκρίθηκαν το 2003 ανά κράτος μέλος παρατίθενται στο παράρτημα.

Το Ταμείο Συνοχής συμβάλλει στην επίτευξη των συνολικών στόχων της πολιτικής περιβάλλοντος όσον αφορά την αειφόρο ανάπτυξη και, ειδικότερα, στην υλοποίηση των τομέων προτεραιότητας του 6^{ου} Προγράμματος Δράσης, κυρίως όσον αφορά τη διαχείριση των φυσικών πόρων, τα απορρίμματα και τις κλιματικές αλλαγές.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2003, στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής συνεχίστηκαν οι προσπάθειες για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, όχι μόνο με την απευθείας χρηματοδότηση υποδομών επεξεργασίας λυμάτων, υδροδότησης με πόσιμο νερό και επεξεργασίας αποβλήτων, αλλά, επίσης, και με την επιβολή της ορθής εφαρμογής ορισμένων οδηγιών, ως απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση χρηματοδότησης. Συγκεκριμένα, πρόκειται για θεματικές οδηγίες με σημαντική χωροταξική διάσταση, όπως αυτές που αφορούν τη διατήρηση της φύσης, τη διαχείριση των αποβλήτων και των λυμάτων και την αξιολόγηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον.

5. ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κατά τη διάρκεια του έτους 2003, πραγματοποιήθηκαν από τη ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής 17 αποστολές ελέγχου των έργων και 10 αποστολές ελέγχου και παρακολούθησης των συστημάτων διαχείρισης, στα τέσσερα κράτη μέλη που δικαιούνται συνδρομής από το Ταμείο Συνοχής. Διαπιστώθηκαν προβλήματα και στα τέσσερα κράτη μέλη.

Όσον αφορά τα έργα, οι κυριότερες ελλείψεις που διαπιστώθηκαν αφορούν τις διαδικασίες ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων, αν και παρατηρούνται διαφορές

⁴ COM(2003) 564 τελικό: Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που τροποποιεί την τροποποιημένη πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 692/96/ΕΚ περί των κοινοτικών προσανατολισμών για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών

μεταξύ των κρατών μελών. Η βελτίωση της κατάστασης που διαπιστώθηκε το 2002, ιδίως όσον αφορά την τήρηση της εφαρμογής της απόφασης 96/455 για τη δημοσιότητα συνεχίστηκε και το 2003.

Οι παρατυπίες που διαπιστώθηκαν αποτελούν αντικείμενο διαδικασιών διαβουλεύσεων με τα τέσσερα κράτη μέλη, προκειμένου να αποφασιστεί η ενδεχόμενη εφαρμογή των δημοσιονομικών διορθώσεων.

Όσον αφορά τα συστήματα που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη, ο έλεγχος διενεργήθηκε σε τρεις φάσεις. Το πρώτο στάδιο αφορούσε την εξέταση της περιγραφής των συστημάτων που είχαν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή, ενώ τα δύο υπόλοιπα επικεντρώθηκαν στην επιτόπια επαλήθευση των συστημάτων με τη βοήθεια δοκιμών συμμόρφωσης. Διαπιστώθηκε ότι, αν και τα κράτη μέλη συνέχισαν τις προσπάθειές τους για την προσαρμογή της οργάνωσής τους στις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΚ) 1386/2002 της Επιτροπής για τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου και τη διαδικασία πραγματοποίησης των δημοσιονομικών διορθώσεων, υπήρχαν ακόμη προβλήματα σε συγκεκριμένους τομείς.

Ένα σχέδιο δράσης τέθηκε σε εφαρμογή από κοινού με την Ισπανία και την Ελλάδα, προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι αναγκαίες δημοσιονομικές προσαρμογές κατά τη διάρκεια του έτους 2004 και, κατά συνέπεια, η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής να έχει κάποια εύλογα εχέγγυα για τη λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου.

6. ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Κατά τη διάρκεια του έτους 2003, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) ολοκλήρωσε τις εκθέσεις ελέγχου που πραγματοποίησε το 2002, με τη σύμπραξη της ΓΔ REGIO στα τέσσερα κράτη μέλη δικαιούχους του Ταμείου Συνοχής, σχετικά με την εφαρμογή από μέρους τους των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) 1831/94 της Επιτροπής για τα συστήματα και τις διαδικασίες κοινοποίησης και την παρακολούθηση των παρατυπιών στον τομέα αυτό. Τα συμπεράσματα αυτού του ελέγχου κοινοποιήθηκαν στα κράτη μέλη και μια συγκεφαλαιωτική έκθεση διαβιβάστηκε στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.

Επίσης, δυνάμει του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΚ) n°1831/94 της Επιτροπής για τις παρατυπίες και την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, στο πλαίσιο της χρηματοδότησης του Ταμείου Συνοχής, καθώς και την οργάνωση ενός συστήματος πληροφόρησης σε αυτόν τον τομέα, τα δικαιούχα κράτη μέλη οφείλουν να κοινοποιούν στην Επιτροπή τις περιπτώσεις παρατυπιών οι οποίες έχουν αποτελέσει αντικείμενο μιας πρώτης διοικητικής ή δικαστικής διαπίστωσης.

Για το έτος 2003, δύο κράτη μέλη, η Ελλάδα και η Πορτογαλία κοινοποίησαν στην Επιτροπή 36 και 10 περιπτώσεις παρατυπιών αντίστοιχα. Οι περιπτώσεις που κοινοποιήθηκαν από τις ελληνικές αρχές αφορούσαν συνολικά κοινοτική συνεισφορά ύψους 121.005.484 €, εκ των οποίων 120.240.418 € αφαιρέθηκαν από το ποσό των αιτήσεων πληρωμών που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή. Οι παρατυπίες αφορούσαν, στις περισσότερες περιπτώσεις, τη μη τήρηση των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις και, κατά δεύτερο λόγο, αιτήσεις μη επιλέξιμων δαπανών. Οι

περιπτώσεις που κοινοποιήθηκαν από τις πορτογαλικές αρχές αφορούσαν συνολικά 21.043.856 € κοινοτικής συνεισφοράς. Όσον αφορά τις παρατυπίες, πάνω από το ήμισυ αφορούσαν τη μη τήρηση των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις και οι υπόλοιπες την υποβολή μη επιλέξιμων δαπανών. Σημειώνεται ότι σχετικά με τις τελευταίες αυτές παρατυπίες, πάνω από το ήμισυ των περιπτώσεων διαπιστώθηκαν κατά τη διάρκεια κοινοτικών ελέγχων. Ποσό ίσο με 897.896 € καλύφθηκε σε εθνικό επίπεδο και το υπόλοιπο παραμένει προς κάλυψη.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι τα δύο άλλα δικαιούχα κράτη μέλη ενημέρωσαν την Επιτροπή, στο πλαίσιο του προαναφερόμενου κανονισμού, ότι δεν είχαν διαπιστώσει τυχόν παρατυπίες κατά τη διάρκεια του συγκεκριμένου έτους.

7. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του αναθεωρημένου κανονισμού (ΕΚ) 1164/94, η Επιτροπή και τα δικαιούχα κράτη μέλη προβαίνουν σε εκτίμηση και αξιολόγηση των επενδυτικών έργων για τα οποία έχει ζητηθεί συγχρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της κοινοτικής συνδρομής.

Κάθε αίτηση χρηματοδότησης συνοδεύεται από εκ των προτέρων εκτίμηση κόστους ωφέλειας του έργου που υποβάλλεται από το δικαιούχο κράτος μέλος, η οποία πρέπει να δεικνύει ότι τα μεσοπρόθεσμα κοινωνικο-οικονομικά οφέλη ανταποκρίνονται στους διατιθέμενους πόρους. Η Επιτροπή εξετάζει αυτή την εκτίμηση με βάση το νέο οδηγό ανάλυσης κόστους /ωφέλειας, που χρησιμοποιείται τόσο από τους φορείς υλοποίησης όσο και από την Επιτροπή προκειμένου να αξιολογηθεί η σκοπιμότητα αυτών των συγχρηματοδοτήσεων. Με βάση τον νέο οδηγό ανάλυσης κόστους –ωφέλειας των μεγάλων έργων, οι υπηρεσίες της Επιτροπής πραγματοποίησαν κατά τη διάρκεια του 2003 ένα σημαντικό έργο που αποσκοπούσε στη βελτίωση της συνοχής της εκ των προτέρων χρηματοδοτικής ανάλυσης των διαφόρων έργων.

Τέλος, το 2003 άρχισε η εκ των υστέρων αξιολόγηση δείγματος 200 έργων συγχρηματοδοτούμενων από το Ταμείο Συνοχής κατά τη διάρκεια της περιόδου 1994-2002. Τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης αξιολόγησης αναμένονται στο τέλος του έτους 2004.

8. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

Δύο ενημερωτικές συναντήσεις με τα 15 κράτη μέλη και τις υποψήφιες χώρες πραγματοποιήθηκαν στις Βρυξέλλες στις 17 Ιουλίου και στις 19 Νοεμβρίου 2003.

Κατά την πρώτη συνάντηση, η Επιτροπή παρουσίασε τις προβλέψεις αναλήψεων υποχρεώσεων και πληρωμών για το έτος, ενώ τα κράτη μέλη παρουσίασαν την κατάσταση που επικρατεί στις χώρες τους. Η Επιτροπή παρουσίασε το σχέδιο κανονισμού σχετικά με τα μέτρα ενημέρωσης και δημοσιότητας που καταρτίστηκε με βάση την απόφαση ΕΚ 96/455. Ειδικότερα, λόγω των δυσκολιών εφαρμογής ορισμένων διατάξεων που περιέχονται στην απόφαση, ορισμένα κράτη μέλη

θέλησαν να τροποποιήσουν το κείμενο. Για νομικούς λόγους, η απόφαση αντικαταστάθηκε από κανονισμό της Επιτροπής.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης του Νοεμβρίου, η Επιτροπή υπέβαλε την ετήσια έκθεση του Ταμείου Συνοχής για το 2002, καθώς και τις προβλέψεις αναλήψεων υποχρεώσεων και πληρωμών για το έτος. Βάσει αυτών των στοιχείων, σε συνέχεια της ενδιάμεσης αναθεώρησης, η Ιρλανδία δεν είναι πλέον επιλέξιμη για χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής από την 1η Ιανουαρίου 2004.